

KĄCIK DLA GOSPODYŃ

Rok. I

DODATEK DO „ROLNIKA“

Nr. 8

Co kupują kobiety?

Hasło samowystarczalności jest hasłem dnia.

Nietylko u nas. Do samowystarczalności, do niesprowadzania i niekupowania artykułów zagranicznych nawołują i zapobiegliwie Niemcy i konserwatywna Anglja i Francja, która ze wszystkich państw najprędzej doszła po wojnie do równowagi ekonomicznej i Ameryka, przesycona nadmiarem swojej produkcji. Wszyscy chcą kupować tylko u swoich, a sprzedawać obcym. Każdy chce się ograniczyć tylko do tego, co wytwarza jego kraj i bardzo się gulewa, że zaraza samowystarczalności szerzy się na inne, ościenne państwa.

Dla popierania towarów krajowych i bojkotu wyrobów zagranicznych tworzą się ligi, stowarzyszenia, komitety. Zwłaszcza Anglja wykazuje w tej dziedzinie dużo inicjatywy i energii. Liga Samowystarczalności stara się pozyskać jak najwięcej członków między kobietami, gdyż, jak wykazała statystyka, sporządzona niedawno przez p. M. Collum — większość pieniędzy przepływa przez ręce kobiet.

Oto kilka cyfr, charakterystycznych dla Anglii.

98 proc. tkanin jedwabnych kupują kobiety, a tylko 2 proc. mężczyźni. Nie znaczy to, że kobiety zużywają owe 98 proc., a mężczyźni tylko 2 proc.! Jedwabna bielizna męska jest w Anglii w wielkiem użyciu, ale jest to sprawunek, który ułatwiają przeważnie kobiety.

Kobiety również stanowią przeważnie klientelę jubilerów. Całe 90 proc. klejnotów kupują w Wielkiej Brytanji — kobiety. Powiedzmy sobie szczerze — dla siebie. Owe 10 proc., kupowanych przez mężczyzn — też ofiarowywane są poci pięknej.

Ze 81 proc. artykułów spożywczych kupują kobiety — jest to rzecz całkiem naturalna, ale zdziwiło mię, że Angielki płacą za 71 proc. wszystkich pianin i 67 proc. wyrobów skórzanych. Są też poważnymi odbiorczyniami męskich skarpetek i ubrań dla chłopców, bo obie te pozycje obliczyła pani Mc Collum na 75 proc. każda! Co się tyczy samochodów — to kupowanie ich jest jeszcze przywilejem męskim: tylko 41 proc. transakcyj z firmami samochodowymi zawierają kobiety. Natomiast perfumerja 78 proc. zarobków inkasują od kobiet.

I tak dalej i tak dalej, Pani Mc Collum chce dowieść temi cyframi, że większość pieniędzy, tak zwanych „domowych“, przepływa przez ręce kobiet i że równowaga budżetowa państwa zależna jest od patriotycznego uświadomienia nie obywateli, a obywaterek.

Sądzę, że bardzo podobnie dzieje się w Polsce i że jeżeli któraś z gałęzi naszego przemysłu kuleje, to tylko z winy kobiet.

Wyjątek stanowią krawaty. Kobiety krawatów nie kupują, bo cóż znaczą owe 3 proc. (według p. Mc Collum) pieniędzy kobiecych, jaką pochłaniają krawaty... Dlaczego? Czy mężczyźni nie ufają w tym względzie kobietom, czy też kobiety tak mało dbają o tę ozdobę męskiego stroju?

Mniejsza zresztą o to. Ale jeżeli budżet nasz będzie bierny — zastrzegamy się, że to nie nasza

wina, bo my krawatów (a sprowadza się je przeważnie z zagranicy) nie kupujemy.

GOSPODYNIE!

Czy już należycie do Koła w waszej wiosce i czy radzicie nad podniesieniem wsi polskiej.

Hodowcy drobiu na Pomorzu.

Ze względu na odbywające się wylęgi Pomorska Izba Rolnicza podaje opis uznanych przez nie hodowli drobiu na Pomorzu.

Kury zielononóżki kuropatwiane u: p. Gołębiowski — Kowalewo Pom., p. Nagórskiej — Starogard, Rynek 9, p. Negowskiej — Koliniec (p. Starogard), maj. Dzwierzno (p. Chełmża) i w Średnie Państw. Szkole Hodowlano-Rolniczej w Dębowej Łące (p. Wąbrzeźno).

Leghorny białe amerykańskie: p. F. Gołębiowski — Kowalewo Pom., p. F. Rüchardt — Czachówki (p. Biskupiec Pom.), p. T. Gehrke — Osie (p. Świecie), p. Żelewska — Unisław, p. Negowska — Koliniec (p. Starogard), p. Bokowa — Starogard, p. Jaworska — Augustowo p. Pol. Brzozie (pow. Brodnica), p. F. Grzelak — Otłoczyn (pow. Toruń), p. Prabuca — Nowa Wieś, p. Kries — Sława w.o.

Wyandotty białe: p. W. Gołębiowski — Kowalewo Pom., p. F. Rüchardt — Czachówki p. Biskupiec, p. Kentzerowa — Lipniczki p. Papowo Toruńskie.

Rhode Islandy Karmazyny: p. W. Gołębiowski — Kowalewo Pom.; p. T. Haerle — Lipienek p. Kornatowo; Maj. Dzwierzno — p. Chełmża; p. F. Dabiński — Grucziadz (Cytadela); Maj. Uśc (p. Chełmno); p. J. Jacynowa — Pasieki p. Małki (pow. Brodnica); p. K. Bokowa Starogard, Rynek 9 i Średnie Państw. Szkoła Hodowlano-Rolnicza w Dębowej Łące (p. Wąbrzeźno).

Gęsi pomorskie: p. W. Gołębiowski — Kowalewo Pom.; ks. prob. Z. Ziętarski — Bierzyłowo p. Lubianka (pow. Toruń); p. E. Kentzerowa Lipniczki, p. Papowo Toruńskie; p. J. Jacynowa — Pasieki p. Małki (pow. Brodnica); Maj. Uśc (p. Chełmno); Maj. Dzwierzno (p. Chełmża) Średnie Państw. Szkoła Hodowlano-Rolnicza w Dębowej Łące.

Adresy hodowców kaczek Pekingów i Indyków brązowych Marutów poda na żądanie Pom. Izba Rolnicza.

Rady dla gospodyń

Drob.

Kury, jakiegokolwiek rasy, teraz najwięcej jaj składają. Nasadzać na jaja kury, kaczki, gęsi i indyczki, zwać zaś pilnie na porządne w gniazda.

zdach i pielęgnować starannie młode wylęte kurczątka i t. p. Nie zapominać też o strzeżeniu drobiu przed drapieżnymi ptakami, szczurami i łasicami i nie wypuszczać młodych na deszcz i wilgoć. Kurom dawać zielony i świeżej trawy albo koniczyny. Młode kaczki można w pierwszych zaraz dniach wypuścić na wodę.

Racjonalna produkcja jaj.

Cheąc osiągnąć najwyższą cenę za jaja, należy dostarczać na rynki zbytu jaja duże powyżej 50 gramów sztuka, świeże, ze skorupką czystą, lecz nie mytą. Aby móc otrzymać jaja ze skorupką czystą, należy gniazda dla nieśnych kur utrzymywać w czystości oraz podkładać jaja sztuczne np. z gipsu, porcelany itd., a naturalnie często z gniazda wybierać, aby je kury nie ogrzewały. Hodować kury, niosące duże jaja i w dużej ilości.

Do czasu sprzedaży jaj przechowywać je w miejscu suchem, czystym i chłodnym.

Nie sprzedawać jaj latem starszych nad trzy, zimą nad pięć dni. Tylko jaja świeże i z czystą skorupką są najzdrowszym pokarmem.

Najkorzystniejszy zbyć jaj zapewniają spółdzielnie mleczarskie.

Rekord nieśności kury.

Na ogólnokrajowym konkursie nieśności kur w Anglii rekord nieśności zdobyła kura rasy Wyandote, która w ciągu roku zniosła 329 jaj. Ten wysoki wynik otrzymano na skutek długoletniego doboru w kierunku nieśności jej przodków. Wymieniona kura, która nosi nazwę Chisbury Queen 2, nie jest zresztą unikatem. W przeszłym roku w Poł. Ameryce, a mianowicie w Kolumbii na konkursie nieśności jedna z kur zniosła w ciągu roku 336 jaj, a w Australji na podobnym konkursie zanotowano wypadek, kiedy kura rasy Australop zniosła 344 jaja. Jest to niesłychana produkcja kury, zwłaszcza, iż przeciętna waga zniesionych jaj wypadła ponad 50 gr. na sztukę. Z tego wynika, iż kura ta zniosła w ciągu roku przeszło 17 kg. jaj czyli niemal 6 razy tyle, co sama waży. Widzimy, jak dzięki racjonalnym metodom doboru i chowu można doprowadzić kury do bardzo wysokiej wydajności.

Pokaz prac konkursowych.

Na jesieni b. roku projektujemy urządzać pokaz prac kursów kulturalno-oświatowych w jednym z naszych miasteczek. Dotąd kursów tych odbyło się w naszym powiecie 3, dalsze 2 są obecnie prowadzone, a jeden jest zapowiadany. Ponieważ chcielibyśmy do sierpnia rb. wykorzystać obie instruktorki P. T. R., będące w naszym powiecie i przez to powiększyć zasób robótek na „wystawę“, wobec tego prosimy te Kółka Rolnicze, które pragnęłyby u siebie taki kurs urządzać, o spieszne nadesłanie zgłoszeń. Kurs trwa 2 miesiące, może rozpocząć się od 20 maja. Opłata od uczestniczki kursu wyniesie za cały czas trwania kursu 20 zł, pod warunkiem, o ile zgłosi się conajmniej 20 uczestniczek. Bliższych szczegółów co do powyższego kursu dowiedzieć się można w Instruktorjacie i Sekretarjacie P. T. R. w Nowemmieście. Ze swej strony kurs ten gorąco zalecamy do przeprowadzenia.

Pow. Tow. Roln.

Zakończenie kursu w Szkole gospodarstwa wiejskiego.

Samplawa. W środę, dnia 16 kwietnia rb., odbyło się w Samplawie zakończenie 5 miesięcznego kursu gospodarczego dla dziewcząt. W poniedziałek uczestniczki kursu odbyły w miejscowym kościele parafjalnym wspólną spowiedź, a następnego dnia przystąpiły razem do Komunii św. Wielkanocnej. W środę zaś odbyło się w kościele nabożeństwo, odprawione na intencję zakończenia kursu, które odprawił miejscowy ks. prob. Strehl, prezes Kółka Rolniczego. Następnie w obecności przedstawicieli Pom. Izby Roln., Pom. Tow. Roln. i gości odbyły się egzaminy uczenic, które rozpoczęły się o godz. 11-tej, a trwały do godz. 1.30. Uczenie, w liczbie, 50 egzaminowane były z następn. przedmiotów: religji, przez Wielebn. ks. prob. Strehla, nauki o Polsce współczesnej, botaniki, polskiego, geometrii, rachunków, warzywnictwa, kulinarności kroju i szycia etc, przez grono nauczycielek szkoły gospodarskiej. Uczenie na stawiane pytania odpowiadały dobrze, co przypisać należy sprężystemu działaniu sił nauczycielskich. Przed egzaminami, w czasie i po egzaminie, uczennice odśpiewały kilka pieśni religijnych i świeckich, jak również wygłoszono kilka deklamacji. Po egzaminach wygłosił przemówienie pożegnalne Dyrektor Pom. Izby Roln., zachęcając ich do dalszej intensywnej pracy w celu podniesienia poziomu wiedzy. Szkoła dała początek nauki, w domu zaś trzeba dalej się kształcić. Następnie przemawiał wiel. ks. prob. Strehl w imieniu okolicznej ludności i miejsc. Kółka Roln., wyrażając swoje zadowolenie z pozostawienia szkoły gospodarskiej w Samplawie, a życzenia paniom na dalszą drogę życia. Dłuższe przemówienie wygłosił Naczelnik Wydz. Ośw. Pom. Izby Roln., zachęcając panienki do szerzenia wiadomości, zdobytych w szkole, wśród najbliższego otoczenia, wśród swoich koleżanek, obiecując gmach szkoły rozbudować, gdyby tylko znalazła się okazała liczba uczenic, w co wątpić nie należy, gdyż panienki, które szkołę ukończyły, będą jej propagatorkami, za ich przykładem jeszcze więcej uczennic na nowy kurs się zapiszą. W końcu przemawiał jeszcze p. Seroczynski, w imieniu Pom. Tow. Rolniczego, wyrażając tę błogą nadzieję, że przyszłe pokolenie, wychowane w polskiej szkole i w polskim duchu, będzie lepiej gospodarować na ojczyznym zagonie, gdy i kobieta będzie fachowo przygotowana.

Przed rozdaniem świadectw dziewczęta, widocznie z powodu zbliżającej się chwili rozstania się ze szkołą, nie mogły powstrzymać się od płaczu.

W dalszym ciągu odbyło się zwiedzenie pokazu prac, wykonanych przez uczenice na kursie. W pięknie przybranej sali w różne nadzwyczaj ładne eksponaty, jak chustki wełniane, obrusy, poduszeczki, chusteczki e. t. c. Pokaz wypadł imponujący. Przedewszystkiem zwracały uwagę piękne hafty kaszubskie, zyskujące u nas coraz szersze rozpowszechnienie.

Po pokazie odbyła się wspólna kawa przy suto zastawionych stołach. Smacznie sporządzony tort migdałowy, sznytki obkładane, pierniki etc., przygotowane i podane przez uczenice, zjadane były przez biesiadników z apetytem.

W końcu nastąpiła wspólna fotografia kursistek wraz z przybyłymi przedstawicielami władz i gośćmi w ogrodzie szkolnym.

Chwila zamknięcia kursu szczególnie kursistkom, które z zalem i iza w oku opuszczały szkołę, zostanie w długiej, niezatarłej pamięci. Chwile, przeżyte w szkole w gronie tylu rówieśniczek, niezawodnie zaliczyć będą mogły do najpiękniejszych dni w swoim życiu. Od teraz po przeżyciu świąt Wielkanocnych zacznie się praca we własnym warsztacie u rodziców, która codziennym monotonnym trybem płynąć będzie w dal. Od przyszłej gospodyni, a szczególnie od tej gospodyni, która miała to szczęście szkołę ukończyć, zależeć będzie, czy w domu panować będzie dostatek, ład, porządek albo nie. Tylko fachowo przygotowana gospodyni będzie zdolna osłodzić tę niejedną gorzką chwilę, którą najejeden z nas rolników w obecnym krytycznym położeniu przeżywa.

A zatem dziewczęta, któreście szkołę gospodarską w Samplawie ukończyły razem z kursistkami kursów kulturalno-oświatowych P. T. R., których Was jest w powiecie przeszło 150, starajcie się za wszelką cenę nieść ten kaganiec oświaty wśród szerokich mas. Tylko oświecony rolnik czy rolniczka będą mogli w tym wysiegu pracy dotrzymać kroku. Świat szybko postępuje naprzód, kto w jego pochodzie nie dotrzyma kroku, ten się cofa wstecz. Rażno więc kochane absolwentki kursów rolniczych zabierzcie się do dzieła. Niech każda z was będzie pionierem oświaty wśród gospodyń w swojej wsi! W ten sposób spełniła by się sentencja, zawarta w „Odzie do młodości“ i bryłę zapleśniałą ruszylibyśmy z posad światłą, zepchnąwszy ją na nowe tory. Jeden z obecnych.